

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Michaely Bejčkové a Sylvie Šiškeové v právní věci žalobkyně: **LOK work s.r.o.**, Zahradní 1994/212, Plzeň, zast. advokátem Mgr. Lukášem Matasem, Purkyňova 3032/15, Plzeň, proti žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**, Kolářská 451/13, Opava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 7. 2020, čj. 1959/1.30/20-5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 7. 2021, čj. 77 A 112/2020 - 57,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] V posuzované věci jde o vyřešení otázky, za jakých okolností se zaměstnavatel může zprostit odpovědnosti za přestupek spočívající v tom, že umožnil výkon nelegální práce cizinci, a to za situace, v níž cizinec předložil zaměstnavateli padělaný doklad totožnosti [§ 21 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“)].

[2] Žalobkyně (stěžovatelka) jako agentura práce umožnila cizinci, občanovi Ukrajiny, výkon práce bez povolení k zaměstnání ve smyslu § 89 odst. 1 a 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Cizinec předtím stěžovatelce předložil falešný občanský průkaz, kterým prokazoval občanství Rumunska. Stěžovatelka tím umožnila výkon nelegální práce, jak jej chápe § 5 písm. e) bod 2 zákona o zaměstnanosti, proto se dopustila přestupku podle § 140 odst. 1 písm. c) téhož zákona. Oblastní inspektorát práce pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj jí za to uložil rozhodnutím ze dne 21. 2. 2020 pokutu ve výši 70 000 Kč. Následné odvolání žalovaný zamítl. Rozhodnutí žalovaného stěžovatelka napadla u Krajského soudu v Plzni, který žalobu zamítl.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a), d) s. ř. s. Stěžovatelka nemůže být odpovědná za přestupek, pokud její odpovědnost vznikla v důsledku předložení padělaného dokladu. Není v jejích silách zkontrolovat všechny doklady a nemá povinnost ověřovat jejich pravost. Rozsudek krajského soudu je prý přepjatě formalistický, na některé žalobní body krajský soud ani nereagoval.

[4] Žalovaný ve stručném vyjádření souhlasí s právním hodnocením krajského soudu a navrhuje kasační stížnost zamítnout.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Stejně jako v řízení před krajským soudem i v kasační stížnosti stěžovatelka především namítá, že není v jejích silách zkontrolovat veškeré doklady zaměstnanců. Domnívá se, že měla být zproštěna odpovědnosti ve smyslu § 21 odst. 1 přestupkového zákona. S touto námitkou se však již přesvědčivě vypořádal krajský soud. NSS odkazuje na jeho závěry a doplňuje následující.

[7] Již krajský soud stěžovatelce vysvětlil, že přestupková odpovědnost právnických osob je v českém právním řádu založena na odpovědnosti objektivní. Otázka zavinění tu nehraje roli. Přestupce se ovšem může zprostit odpovědnosti za přestupek (liberace). Dle § 21 odst. 1 přestupkového zákona právnická osoba za přestupek neodpovídá, *jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila*. Břemeno tvrzení i břemeno důkazní ke zproštění odpovědnosti tedy nesla stěžovatelka (srov. např. rozsudek ze dne 16. 2. 2021, čj. 10 As 388/2020 - 49, *VELITAN*, bod 18; ve vztahu k předchozí, jazykově podobné úpravě liberace např. rozsudek ze dne 19. 9. 2014, čj. 4 As 123/2014 - 33, č. 3139/2015 Sb. NSS, bod 41).

[8] Jak správně uvádí krajský soud v bodě 13 odůvodnění, stěžovatelka při kontrole dokladů žádné větší úsilí nevynaložila. Nadto vynaložení patřičného úsilí ani netvrdila, tím méně prokázala. Stěžovatelka namítá, že zkontrolovala shodu fotografie na „rumunském“ dokladu s podobou cizince. Zdůrazňuje, že prý nemá zákonnou povinnost ověřovat pravost dokladů. Pokud by však NSS přijal tuto argumentaci, znamenalo by to, že zaměstnavatel se může omezit jen na letmé srovnání podoby cizince s fotografií na dokladu. Nemusel by již provádět nic dalšího, čím by výkonu nelegální práce zamezil. To by však bylo proti smyslu § 89 zákona o zaměstnanosti. Takový výklad by cizincům umožnil za pomoci padělaných dokladů snadno získat „legální“ práci. Zaměstnavatel by se však především s naprosto *minimálním* úsilím zprostil objektivní odpovědnosti za umožnění výkonu nelegální práce. To ovšem jasně popírá citovaný § 21 odst. 1 přestupkového zákona, který naopak vyžaduje vynaložení „*veškerého úsilí, které bylo možno požadovat*“.

[9] Stěžovatelka staví svou obranu na tom, že kontrolu pravosti dokladu na ní nebylo možno požadovat. Dle ní je tato kontrola především povinností státu. Stěžovatelka prý nemůže kontrolovat doklady na stejné úrovni jako orgány státní správy a nemá povinnost používat speciální aplikace na rozpoznání falešného cizozemského dokladu totožnosti.

[10] NSS k této argumentaci uvádí, že stěžovatelka tu polemizuje s něčím, co krajský soud v této podobě neřekl. V bodech 14–16 rozsudku krajský soud naopak uvedl, že používání speciální mobilní aplikace či veřejného rejstříku PRADO není povinné, usnadňuje však kontrolu cizozemských dokladů. Dle krajského soudu měla stěžovatelka zmíněné aplikace využít anebo použít jiné srovnatelně efektivní prostředky pro rozpoznání zfalšovaného dokladu. NSS s těmito závěry souhlasí. NSS opakuje tuto pasáž rozsudku, s níž se plně ztotožňuje: „Co všechno lze po zaměstnavateli požadovat, aby zabránil přestupku, musí s ohledem na své poměry usoudit především zaměstnavatel, protože právě on je zná nejlépe. Jestliže je tedy zaměstnavateli znám technicky i ekonomicky dostupný způsob, jakým může účinně zajistit plnění své povinnosti či se splnění alespoň přiblížit, je povinen jej využít, nebo využít jiný způsob, který lze ve srovnání také považovat za účinný“ (bod 15 napadeného rozsudku).

[11] NSS nyní nemusí spekulovat, jaký měl být správný postup stěžovatelky. Podstatné je, že stěžovatelka jistě mohla učinit více. NSS proto nepovažuje za nezbytné zkoumat, zda měl pravdu oblastní inspektorát, který na s. 8 rozhodnutí uvedl, že rozdíly na padělaném dokladu mohla stěžovatelka rozpoznat již pouhým pohledem. V každém případě stěžovatelka není běžným zaměstnavatelem, ale je agenturou práce, která s cizinci běžně pracuje a na níž lze mít proto ve vztahu k nelegálnímu zaměstnávání vyšší nároky. Stěžovatelka má pro přijímání cizinců vyčleněného zvláštního zaměstnance, který se o tuto agendu stará (protokol o výpovědi tohoto zaměstnance jako svědka je zařazen ve správním spisu pod č. l. 15, s. 2). Pokud takovému zaměstnanci projde „pod rukama“ tolik dokladů, jak tvrdí stěžovatelka, jde jen o další argument ve prospěch teze, že *nebylo nemožné* po něm požadovat rozpoznání padělaného dokladu od pravého (ať již na základě jeho předchozí zkušenosti s rumunskými doklady, anebo s použitím aplikací, o kterých hovořil žalovaný a krajský soud).

[12] Stěžovatelka se v rámci liberace dle § 21 odst. 1 přestupkového zákona nemůže bránit ani tím, že ji cizinec uvedl v omyl, respektive že cizinec paděláním dokladu spáchal trestný čin. V nynější věci NSS neposuzuje protiprávní jednání cizince, ale nedůslednou činnost stěžovatelky, za kterou je přestupkově odpovědná.

[13] Takovéto závěry nelze kritizovat ani jako formalistické, což stěžovatelka činí včetně citace několika nálezů Ústavního soudu. S nosnými důvody těchto nálezů se samozřejmě NSS ztotožňuje, nijak však nedopadají na nynější věc.

[14] K námitce nepřezkoumatelnosti pak NSS jen stručně uvádí, že krajský soud se vypořádal se všemi žalobními body. Pokud se nezabýval všemi dílčími aspekty těchto bodů, NSS k tomu jen uvádí, že soud nemusí reagovat na každý dílčí argument obsažený v podání a ten obsáhle vyvracet. Stačilo, že krajský soud správně pochopil obsah argumentace a vypořádal se s ní jako s celkem. Závazek odůvodnit rozhodnutí totiž nemůže být chápán jako povinnost soudu podat podrobnou odpověď na každý dílčí argument [např. nálezy ze dne 11. 8. 2015, sp. zn. I. ÚS 1891/13 (N 138/78 SbNU 159), bod 24, a ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. IV. ÚS 919/14 (N 225/75 SbNU 521), bod 13]. Odůvodnění rozsudku krajského soudu je příkladné a přesvědčivě sepsané.

[15] S ohledem na výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[16] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalovaný se náhrady nákladů řízení výslovně vzdal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. října 2021

Zdeněk Kühn
předseda senátu